

Muistio

HARJUN TERVEYDEN ASIAKASRAATI

14.5.2024 klo 17.30-19.30 Lahden sote-keskus, Masto, 6. krs, kabinetti

Paikalla: 11 raatilaista, 1 poissa

Harjun terveydestä: toimitusjohtaja Petja Orre, koulutusylilääkäri Pia Hakio, STH johtava hoitaja Satu Lahnelahti, terveyssosiaalityön palvelupäällikkö Marjo Taipale (puheenjohtaja/sihteeri)

1. Ajankohtaista Harjun terveydestä/Toimitusjohtaja Petja Orre

- Ajankohtaista AINOSTA: Ennakoivan hoidon toimintamalli AINO on saatu käyttöön 8.4. 2024
- Lahden sote-keskuksen Kiirevastaanoton kuulumisia: uusi ilmoittautumisautomaatti on otettu käyttöön
- Asiakastyytyväisyysraportti NPS-kuukausiraportti 1.1.-30.4.2024 kumulatiivinen 76 (kaikki paikkakunnat, kaikki palvelut)
- Avosairaanhoidon hoitotakuusta
- Hoidon vaikuttavuuden kehittymisestä
- Lääkäreiden hoidon jatkuvuus Suomen top 15 Hartola ja Kärkölä mukana (Päijät-Hämeestä myös Padasjoki)

2. Monisairaanhoidon/ Koulutusylilääkäri Pia Hakio

- Monisairas potilas -käypä hoito suositus on valmistunut v. 2021
- Monisairaanhoidon potilaan määrittely:
Kansainvälisessä kirjallisuudessa monisairaalla potilaalla tarkoitetaan henkilöä, jolla on vähintään kaksi pitkäaikaista sairautta, vammaa tai toiminnanvajausta. Monisairastavuuden huomioiminen on erittäin tärkeää silloin, kun potilaalla on arjessa selviytymiseen liittyviä haasteita tai riski- ja kuormitustekijöitä (esim. monilääkitys tai runsas palveluiden käyttö), jotka edellyttävät yksilöllistä hoidon suunnittelua.
- Suomessa monisairaita on iältään 18–64-vuotiaista miehistä noin 31 % ja naisista 44 % ja 65–85-vuotiaista miehistä 77 % ja naisista 79 %.
- **Monisairastavuus, koettu terveys ja terveystalouden käyttö**
- Monisairastavuus heikentää koettua terveyttä ja tyytyväisyyttä elämään.
- Monisairailla koettuun terveyteen voimakkaasti vaikuttavia tekijöitä ovat sairaudesta johtuvat oireet tai seuraukset, kuten kipu, depressio ja toimintakyvyn rajoitteet.
- Toimintakyvyn rajoitteet selittävät terveystalouden käyttöä paremmin kuin pitkäaikaissairaudet.
- Monisairailla potilailla on usein tavallista huonompi elämänlaatu. Heille voi koitua laaja-alaista hoidon kuormittavuutta, ja heille määrätään enemmän lääkkeitä. Lisäksi he ovat alttiimpia lääkityksen haittavaikutuksille ja käyttävät enemmän perusterveydenhuollon palveluja ja iäkkäinä heidän kuolleisuutensa on suurempi.
- Monisairaiden potilaiden tunnistaminen on tärkeää heidän hoitonsa parantamiseksi, terveydenhuollon resurssien käytön optimoimiseksi ja kustannusten hillitsemiseksi.

- **Keskeiset periaatteet monisairaanhoidossa**
- Keskustele potilaan kanssa monisairastavuuden huomioon ottavista hoitovaihtoehdoista ja lähestymistavoista.
- Huomioi hoidon kuormittavuus.
- Huomioi potilaan tavoitteet, arvot ja tärkeysjärjestykset.
- Käy läpi lääkitys ja muut hoidot siten, että otat huomioon potilaalle koituvat yksilölliset hyödyt ja haitat sekä huomioit potilaan kannalta merkittävimmät asiat.
- Sovi yksilöllisestä hoitosuunnitelmasta yhdessä potilaan kanssa.

- **Keskeisiä suosituksia:**
- **Hoidon jatkuvuuden merkitys monisairaanhoidossa**
Suositus: Suosittelemme, että monisairaiden potilaiden hoitosuhteen ja hoidon jatkuvuutta vahvistetaan niin perusterveydenhuollossa kuin erikoissairaanhoidossakin, tarvittaessa moniammatillisuutta lisäämällä.
- **Monisairas potilas ja monilääkitys**
Lääkemäärän ja kuolemanriskin välillä on merkitsevä yhteys, mutta syysuhde on epäselvä. Haittatapahtumat lisääntyvät lääkemäärän kasvaessa. Tavoitteena on tarkoituksenmukainen lääkitys hoitoon lääkityksen jatkuvalla arvioinnilla, jossa hyödynnetään eri menetelmiä.
- **Hoitomallien ja interventtioiden vaikutus monisairaiden potilaiden hoidon tuloksiin**
Suositus: Suosittelemme, että monisairaanhoidossa hyödynnetään tapauskohtaisesti psykososiaalisia interventioita, potilaslähtöisiä hoitomalleja ja iäkkäillä potilailla geriatriasta kokonaisvaltaista arviointia. Riskissä olevan monisairaanhoidon hoito tulisi perustua yksilölliseen hoitosuunnitelmaan, jossa hoitoa koordinoimaan ja hoidon jatkuvuutta edesauttamaan nimetään asiakasvastaava tai omalääkäri.
- **Geriatrinen kokonaisvaltainen arviointi & Psykososiaaliset interventiot sekä pitkäaikais-sairautta että depressiota sairastaville**
Geriatrinen kokonaisvaltainen arviointi soveltuu systemaattisesti tehtäväksi sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa, ja se sisältää seuraavat osa-alueet: somaattinen ja psyykinen tila (mukaan lukien kognition arvio), sosioekonominen tilanne, ravitsemus, liikkuminen ja kaatuilutaipumus, lääkitys, tavoitteet, hoito ja kuntoutus, seuranta. Tarvittaessa geriatrinen kokonaisvaltainen arviointi tehdään moniammatillisesti. Pitkäaikais- ja monisairaudet ovat yhteydessä runsaaseen stressiin. Psykologin tai psykiatrin mukanaolo moniammatillisessa tiimissä saattavat jonkin verran parantaa monisairaanhoidon depressiota.
- **Monisairaiden hoidon suositeltuja järjestämismalleja**
Potilaslähtöiset hoitomallit tai asiakasvastaava -hoitomalli (case/care manager)
- **Yksilöllinen hoitosuunnitelma on monisairaanhoidon kulmakivi**
- Yksilöllisen hoitosuunnitelman tarkoitus on auttaa monisairasta potilasta kokonaisvaltaisesti, proaktiivisesti ja koordinoitusti sekä voimaannuttaa häntä huolehtimaan omasta terveydestään.
- Suomessa hoitosuunnitelma koostuu seitsemästä pääkomponentista: perustiedot, hoidon tarve, hoidon tavoite, suunnitellun hoidon toteutus ja keinot, suunniteltu tuki, seuranta ja arviointi sekä lisätiedot ja terveydenhuollon ammattihenkilön tiedot (koordinoiva taho).
- Yksilöllisen hoitosuunnitelman lähtökohtana on potilaan ja häntä hoitavan moniammatillisen tiimin yhteinen ymmärrys hoidon tavoitteista, toteutuksesta ja jatkuvuudesta.
 - o Hoitosuunnitelma laaditaan potilaslähtöisesti hoidon suunnittelun ja koordinoinnin tueksi, ja se on osa potilaskertomusta.
 - o Hoitava lääkäri vastaa hoitosuunnitelman tekemisestä, ja optimitilanteessa kaikki potilaan hoitoon osallistuvat tahot ylläpitävät ja muokkaavat hoitosuunnitelmaa antamansa hoidon osalta.

- Yksilöllinen hoitosuunnitelma saattaa olla yhteydessä
 - o parempaan hoitotasapainoon tyypin 2 diabetesta sairastavilla potilailla
 - o vähentyneisiin depressio-oireisiin
 - o pitkäaikaissairaiden parempaan omahoitovalmiuteen.
- Yksilöllisen hoitosuunnitelman vaikutus on suurempi, jos se on toteutettu kokonaisvaltaisesti, intensiivisesti ja integroitu tavanomaiseen hoitoon.

Monipalvelutiimin toiminta Harjun terveydessä

- **Ammattilaiset:** 2 sairaanhoitajaa (tällä hetkellä vajausta) ja 2-3 lääkäriä, joilla vastaanottoa monipalvelutiimissä 2-3 päivänä viikossa
- **Konsultoivat ammattilaiset:** psykiatrian erik. lääk., palvelupäällikkö terveysosasto, terveydenhuollon sosiaaliohjaaja ja tiimivastaava. Yhteistyötä fysioterapian kanssa mietitty tiiviimpänä
- **Kriteerinä monipalvelutiimin hoitosuhteelle:** terveyspalveluiden hallitsematon käyttö viimeisen vuoden aikana ja lisäksi monialaiset (somaattiset, psyykkiset ja sosiaaliset) ongelmat.
- Taustalla voi olla toistuvia käyntejä lääkärin vastaanotolla sotekeskuksessa, kiirevastaanotolla tai Akuutti24:ssä, sekä toistuvat yhteydenotot puhelimitse.
- **Tavoite:** Monipalvelutiimin tavoitteena on ottaa haltuun palveluiden suurkäyttäjiä ja tukea heitä terveyspalveluiden normaaliin käyttöön. Tässä hyödynnetään tutkimuksissa tehokkaaksi osoitettu hoitovastaava-mallia.
- **Monipalvelutiimiin eivät kuulu seuraavat potilasryhmät:**
 - Potilas, jolla toistuvia käyntejä yksittäisen terveysongelman vuoksi (esim. vaikeat haava-hoidot, injektiohoidot, huonossa tasapainossa oleva sydämen vajaatoiminta)
 - Potilas, joka on aiemmin ollut esim. pääterveysaseman tai asiakaspäällikön asiakas, mutta viimeaikainen (noin 12kk) palveluiden käyttö ei ole ollut hallitsematonta
 - Vaikea psyykinen sairaus ainoana tai pääasiallisena ongelmana erityisesti, kun on hoito-suhde psykiatriseen sairaanhoitoon
 - Aktiivinen alkoholi- tai päihderiippuvuus / Pääasiallisena haasteen pkv-lääkehakuisuus
 - Saattohoitopotilaat
 - Potilaat, joilla on kotihoidon lääkäripalvelut käytössä ja säännöllinen kotihoito (päivittäiset käynnit)
 - Potilaat, joiden asiointi tapahtuu pääasiassa avustavan henkilön välityksellä (esimerkiksi vaikeammat kehitysvammat tai edenneet muistisairaudet)
 - Potilaat, jotka kieltäytyvät monipalvelutiimistä
- **Seuranta ja hoito monipalvelutiimissä**
 - 1. Seuranta monipalvelutiimissä:**
 - Tapahtuu alkukartoituksessa tehdyn suunnitelman mukaisesti
 - Valmentava työote jatkuvasti läsnä: Sovitaan asiakkaan kanssa konkreettisia tavoitteita, esim. yhteydenottotavat ja niiden tiheys monipalvelutiimin kanssa
 - lääkehoidon asianmukainen toteuttaminen
 - kaupassa käyminen itsenäisesti
 - ystävän/perheenjäsenen tapaaminen
 - fysioterapeuttin antamien omaharjoitteiden tekeminen 3 kertaa viikossa
 - Hoitovastaava päivittää hoitosuunnitelmaa vähintään kerran vuodessa ja tarvittaessa
 - 2. Ammattilaisten yhteistyö**
 - Monipalvelutiimissä toimii lääkäri vain osa-aikaisesti 1–2 päivänä viikossa. Lääkäri toimii konsulttina, joka tukee hoitovastaavaa
 - Hoitopalaveri: läsnäkonsultaatio hoitovastaavan ja hoitavan lääkärin välillä, jos hoito ei etene hoitosuunnitelman mukaan tai tulee uusia hoidossa huomioitavia asioita

- Hoitosuunnitelman mukaiset kontrollikäynnit – ennakkovalmistautumisen konsultaatio tarvittaessa; tutkimukset ja potilaan omaseurannat tarvittaessa yksilöllisen arvion mukaisesti (monisairastavuus), useimmiten yhteisten hoitopolkujen linjausten mukaisesti
- Kiireettömissä asioissa konsultoidaan potilaan hoitavaa lääkäriä ja vain kiireellisimmissä asioissa muita tiimin lääkäreitä (hoidon jatkuvuus)

3. Harjun terveyden ensimmäisen asiakasraadinn kaksivuotinen toimikausi tuli täyteen

- Toukokuun tapaaminen oli viimeinen tapaaminen nykyisellä kokoonpanolla
- Viimeisen tapaamisen kunniaksi juotiin kakkukahvit ja muistettiin raatilaisia pienellä lahjalla
- Uutta asiakasraadia aletaan koota: mukaan toivotaan myös konkareita nykyisestä asiakasraadista. Muutama halukas on ilmoittanut haluavansa jatkaa. Ilmoittautumisaika on 30.6.2024 asti.
- Uusi asiakasraadi aloittaa vuoden 2024 lopussa tai vuoden 2025 alussa

Iso kiitos kaikille raatilaistille hyvästä yhteistyöstä, aktiivisesta keskustelusta ja omasta panoksestanne Harjun terveyden toiminnan kehittämiseksi!